

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/38/2025
Identifikačné číslo spisu: 8317206965
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:8317206965.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ K. R., narodeného XX. K. XXXX, G. J., G.Y. J. XX, 2/ S. R., narodenej XX. A. XXXX, J., I. XXXX/X, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Slovenská sporiteľňa, a. s., Bratislava, Tomášikova 48, IČO: 00 151 653, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária Mária Grochová a partneri, s. r. o., Košice - Staré Mesto, Bočná 10, IČO: 36 863 017 o zaplatenie 4 912,26 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 15Csp/171/2017, o dovolaní žalobcu 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. augusta 2024 č. k. 8CoCsp/16/2023-391, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a

Žalovanej p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi 1/ v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 12. júla 2019 č. k. 15Csp/171/2017-249 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcom 1/a 2/ (ďalej aj „žalobcovia“) spoločne a nerozdielne titulom bezdôvodného obohatenia zo zmluvy o splátkovom úvere č. 0463479150 sumu 4 912,26 eura s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 20. októbra 2012 do zaplatenia a nepriznal žalobcom nárok na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 52 ods. 1, 2, 4, § 53 ods. 5, § 54 ods. 2, § 101, § 451 ods. 1 zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 2 písm. a), b), c), § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 1, 2, 3, 4 zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy (ďalej len „ZoSÚ“) a vecne tým, že súd považoval zmluvu za bezúročnú a bez poplatkov. Keďže žalobcovia za poskytnutý úver uhradili žalovanej 13 210,74 eura, čím preplatili úver o 5 101,44 eura (13 210,74 eura - 8 298,48 eura), súd priznal žalobcom spoločne a nerozdielne nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia proti žalovanej vo výške nimi uplatnenej žalobou, teda vo výške 4 912,26 eura. Námietku premlčania vznesenú žalovanou vyhodnotil súd ako nedôvodnú, pretože žalobcovia sa dozvedeli o bezdôvodnom obohatení z odpovede Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, teda k

premlčaniu ich práva na vydanie bezdôvodného obohatenia nedošlo. Keďže žalobcovia začali úver preplácať od 20. októbra 2012, v dôsledku čoho sa žalovaná týmto dňom dostala do omeškania, súd priznal žalobcom spoločne a nerozdielne úrok z omeškania od tohto dňa vo výške uplatnenej žalobou. O trovách konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) v poradí tretím rozsudkom z 27. augusta 2024 č. k. 8CoCsp/16/2023-391 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol a priznal žalovanej nárok na náhradu trov konania voči žalobcom ktorí sú zodpovední spoločne a nerozdielne, v rozsahu 100 % s tým, že o výške trov rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

2.1. Odvolací súd po zrušení predmetnej veci dovolacím súdom (4Cdo/28/2022 z 31. mája 2023) pristúpil k opätovnému posúdeniu žaloby žalobcov s poukazom na obsah spisu a dospel k záveru že nárok žalobcov nie je daný. Uviedol, že žalobcovia už v samotnej žalobe namietali absenciu náležitosti vyplývajúcej z § 4 ods. 2 písm. k) ZoSÚ, teda uvedenie priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov v úverovej zmluve, ako aj ďalších náležitostí vyplývajúcich z § 4 ods. 2 písm. d) ZoSÚ (adresa predávajúceho na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť) a z § 4 ods. 2 písm. i) ZoSÚ (výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov).

2.2. Odvolací súd poukázal, že súd prvej inštancie vo svojom prvom rozsudku konštatoval absenciu výšky, počtu a termínov splátok istiny, úrokov a iných poplatkov a z tohto dôvodu konštatoval, že úver je bezúročný a bez poplatkov a žalobcom priznal bezdôvodné obohatenie. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na to, že v súčasnosti je už stabilizovaná judikatúra Najvyššieho súdu SR ohľadom posudzovania tejto náležitosti spotrebiteľskej zmluvy, pričom nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie skutočnosti, aká je konkrétna vnútorná skladba tej-ktorej anuitnej splátky, pričom podľa eurokonformného výkladu tohto ustanovenia nie je stanovená povinnosť uviesť požadované informácie vo vzťahu ku každej položke (t. j. istine, úrokov a iných poplatkov) osobitne, ale len ich uvedenie súhrnne ku splátke, ktorá zahŕňa istinu, úroky a iné poplatky. Uvedené vyplýva napr. z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/129/2022. Z tohto rozhodnutia taktiež vyplýva, že v prípade poskytnutia úveru banka v zmysle namietaného § 4 ods. 2 písm. d) ZoSÚ, nie je predávajúcim, u ktorého je možné uplatniť reklamáciu, nakoľko sa nejedná o predaj tovaru resp. poskytnutie služby, a pokiaľ by spotrebiteľ chcel podať sťažnosť, tak v úverovej zmluve je uvedená presná adresa veriteľa, kde môže adresovať prípadnú sťažnosť.

2.3. Odvolací súd, ktorý svojím rozsudkom (druhým) zo dňa 11.6.2020 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobcom priznal sumu 876,53 eura s prísl. a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, vychádzal z absencie náležitosti vyplývajúcej § 4 ods. 2 písm. k) ZoSÚ, teda z absencie priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov. Uvedený záver ale nemá oporu v príslušných právnych predpisoch. Zákonom č. 568/2007 Z. z., ktorým bol novelizovaný zákon č. 258/2001 Z. z., bola zavedená povinnosť veriteľov uvádzať v zmluve o spotrebiteľských úveroch priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov (RPMN) na príslušný spotrebiteľský úver platnú k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 7a ods. 2 tohto zákona. V § 8aa citovanej novely ZoSÚ, ktorá bola platná od 1.1.2008 vyplýva, že zmluvy o spotrebiteľských úveroch musia obsahovať prvýkrát hodnotu priemernej RPMN do 2 mesiacov po jej zverejnení podľa § 7a ods. 2. Vzhľadom na to, že spotrebiteľská úverová zmluva, ktorá je predmetom tohto konania, bola uzavretá XX.X.XXXX, je nepochybné, že v čase jej uzavretia nemohol veriteľ uviesť do zmluvy tento údaj, nakoľko tento údaj bol prvýkrát uverejnený až dňa 29.4.2008 a v zmysle prechodných ustanovení vyplývajúcich z § 8aa ods. 1 zákona č. 258/2001 Z. z. vznikla povinnosť uvádzať v úverovej zmluve údaj o priemernej RPMN až dňa 29.6.2008, t. j. po dvoch mesiacoch od jej zverejnenia. Z uvedeného teda jednoznačne vyplýva, že v čase uzavretia tejto posudzovanej zmluvy veriteľ nemohol uviesť údaj o priemernej RPMN, nakoľko tento údaj v čase zmluvy objektívne neexistoval. Odvolací súd nevzhladol absenciu žiadnej z náležitostí úverovej zmluvy namietaných žalobcami, ktoré by mali za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť predmetného úveru, a zároveň nezistil ani absenciu žiadnych ďalších náležitostí spotrebiteľskej úverovej zmluvy, ktoré neboli žalobcami namietané. Preto rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol na základe § 396 ods. 2 CSP s použitím § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že v konaní úspešnej žalovanej priznal nárok na náhradu trov

konania, ktoré pozostávajú z trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania, voči neúspešným žalobcom v rozsahu 100 % s tým, že o výške týchto trov rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnom skončení veci.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca 1/ dovolanie (ďalej aj „dovolateľ“), ktoré odôvodnil poukazom na ust. § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 CSP.

3.1. Dovolateľ je názoru, že konaním súdu došlo k nesprávnemu procesnému postupu, keď znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pretože nedostal odpoveď na otázky rozhodujúce pre posúdenie a rozhodnutie veci. Rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné.

3.2. Dovolateľ ďalej namieta arbitrárnosť a nerešpektovanie kogentnej normy § 257 CSP. Namieta, že z odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva, že by súd prihliadol na okolnosti prípadu, kedy dovolateľ ako žalobca podal žalobu priamo na základe odporúčania Ministerstva spravodlivosti SR a priamo v žalobe uviedol, že nemá právnické vzdelanie ani finančné prostriedky na právnika, avšak na internete sa dočítali, že zmluva neobsahuje povinné náležitosti podľa zákona. Obrátili sa na Odbor ochrany spotrebiteľa pri MSSR za účelom posúdenia Zmluvy a jej súladu so zákonom a v zmysle jej pokynov aj postupovali. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu nevyplýva, že by sa súd vôbec otázkou použitia § 257 zaoberal. Poukázal na ust. § 257 CSP v ktorom sú stanovené dve základné podmienky, z ktorých by mal súd vychádzať, ak chce uvedené moderačné právo využiť. Musí ísť o dôvody hodné osobitného zreteľa a musí ísť o výnimočné okolnosti. Výklad týchto podmienok ponecháva zákon na súdnej praxi. Je preto vecou vždy konkrétneho prípadu, či dôjde k takým okolnostiam, ktoré budú podkladom na rozhodnutie súdu o zmiernení účinkov právnych noriem, ktoré upravujú náhradu trov konania. Súdna prax zdôraznila aj to, že pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa pri rozhodovaní o náhrade trov konania podľa § 257 CSP treba prihliadať v prvom rade na majetkové, sociálne, osobné a ďalšie pomery všetkých strán sporu, a treba vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale aj dopad takého rozhodnutia na majetkové pomery oprávnenej strany sporu.

3.3. Dovolateľ podal dovolanie aj voči výroku o zmene rozsudku, ktorým súd žalobu zamietol z dôvodu, že nezhliadol absenciu žiadnej z náležitostí úverovej zmluvy. Je názoru, že odvolací súd sa nezaoberal obligatónnymi náležitosťami zmluvy - správnosťou výšky RPMN a tieto nepovažovali za dôvody bezúročnosti úveru (bližšie neuviedol konkrétny dovolací dôvod v zmysle ust. § 421 ods. 1 CSP - poznámka najvyššieho súdu).

3.4. Na základe uvedeného dovolateľ navrhol, aby najvyšší súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal mu právo na trovy dovolacieho konania.

4. K dovolaniu žalobcu 1/ sa vyjadrila žalovaná a má za to, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania výlučne z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Neuplatňuje žiaden dovolací dôvod, ktorý by bolo možné podriaďiť pod ustanovenie § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie neobsahuje formuláciu žiadnej právnej otázky, ktorú mal odvolací súd prípadne posúdiť nesprávne, či už v situácii absencie alebo nejednotnosti judikatúry, alebo ako odklon od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu. Hlavným motívom dovolania sa javí subjektívna nespokojnosť, či nesúhlas dovolateľa s kľúčovým právnym hodnotením zo strany odvolacieho súdu, že v zmluve o splátkovom úvere zo dňa XX.XX.XXXX nezhliadol absenciu žiadnej z náležitostí úverovej zmluvy namiataných žalobcami, ktoré by nám mali za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť predmetného úveru, a zároveň nezistil ani absenciu žiadnych ďalších náležitostí spotrebiteľskej úverovej zmluvy. Navrhuje dovolanie odmietnuť v celom rozsahu a dovolateľa zaviazat' na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu 1/ je potrebné odmietnuť.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto

právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

6.1. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

6.2. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

6.3. V neposlednom rade dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Rovnako je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

7. V danom prípade žalobca 1/ vyvodil prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7.1. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

7.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

7.3. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa

tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcu 1/, že v konaní došlo k ním tvrdeným vadám zmätočnosti.

7.4. Dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania, resp. strany sporu (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1998, R 125/1999, R 42/1993, 1Cdo/85/2010, 2Cdo/29/2011, 3Cdo/268/2012, 3Cdo/108/2016, 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011, 7Cdo/38/2012). Výnimkou sú iba rôzne závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Pričom za porušenie práva na spravodlivý proces nemožno považovať ani iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení strán, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Preto podľa názoru dovolacieho súdu, nie je bez ďalšieho dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie, resp. ustálenie skutkového stavu či nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov, prípadne len tých, na ktoré sporová strana upriamila pozornosť počas konania (t. j. i listiny či výsluch svedka ako jedny z viacerých prípustných dôkazných prostriedkov) alebo nesprávne či iné vyhodnotenie niektorého dôkazu.

7.5. Dovolací súd zdôrazňuje, že je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytykána v dovolaní (por. § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP. a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. Žalobca 1/ pri identifikácii dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP uviedol, že nemá odpoveď na otázky rozhodujúce pre posúdenie a rozhodnutie veci a rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné. Bližší výklad k namietanému neuviedol. K uvedenému najvyšší súd uvádza, že žalobca 1/ pri odôvodnení tejto časti svojho dovolania opomenul uviesť akékoľvek ďalšie skutočnosti, z ktorých by bolo zrejmé, s ktorou právnou argumentáciou sa odvolací súd nevysporiadal. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že z obsahu spisu a rozhodnutia odvolacieho súdu ani nevyplýva existencia procesnej vady, ktorú by bolo možné subsumovať pod ustanovenie § 420 písm. f) CSP. Napadnuté rozhodnutie spĺňa zákonné požiadavky na riadne, vecne preskúmateľné a zrozumiteľné odôvodnenie, pričom nevykazuje znaky arbitrárnosti ani nepreskúmateľnosti. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcu 1/ na spravodlivý proces. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich kompletizujúcu jednotu. Rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Dovolací súd má za to, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje dostatočnú argumentáciu k relevantným odvolacím námietkam a nie je ho možné považovať za nedostatočne odôvodnené, arbitrárne, resp. svojvoľné. Námietka nedostatočného, resp. nepreskúmateľného rozhodnutia odvolacieho súdu, preto v posudzovanom prípade nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, ktorá by znamenala porušenie práva žalobcu 1/ na spravodlivý súdny proces. Dovolací súd preto dospel k záveru, že v danej veci nejde o taký prípad zmätočnosti ako namieta dovolateľ. Za procesnú vadu konania podľa ust. § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 420, ani podľa ust. § 421 ods. 1 CSP.

8.1. Dovolateľ v dovolaní ďalej namietal arbitrárnosť a nerešpektovanie kogentnej normy § 257 CSP. Dovolací súd poukazuje, že rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu i ústavného súdu rovnako dospela k záveru, že ak súd má v úmysle použiť moderačné právo v zmysle ustanovenia § 257 CSP alebo ak ho

niektorá zo strán navrhne, musí súd umožniť protistrane, aby sa k tomu vyjadrila [pozri k tomu rozsudok ESLP Čepek proti Českej republike (sťažnosť č. 9815/10) ako aj nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. PL. ÚS 46/13 a sp. zn. I. ÚS 1593/15, tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. MCdo/14/99 z 01.09.2000, uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2MCdo/17/2009, sp. zn. 5Cdo/67/2010 či sp. zn. 3MCdo/46/2012, nález Ústavného súdu SR č. k. I. ÚS 168/2018-22]. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou civilného sporového konania, a ako také spadá pod čl. 46 ods. 1 ústavy, prostredníctvom ktorého sa zaručuje každému základné právo na súdnu ochranu. Všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo strany sporu na súdnu ochranu. Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy), určuje zákonná úprava náhrady trov konania obsiahnutá v Civilnom sporovom poriadku účinnom od 1. júla 2016 (§ 255 a nasl.). Procesné predpisy, ktoré upravujú rozhodovanie o náhrade trov konania, preto treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu. Trovy vynaložené účastníkom konania (sporovou stranou) v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému tvrdenému nároku. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnú pomoc v zmysle čl. 47 ods. 2 ústavy a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovy považujú. Trovy potrebné na účelne vynaloženie alebo ochranu práva sa však nemôžu posudzovať ako celok, a to aj keď má účastník (sporová strana) nárok na náhradu trov konania, pretože mal vo veci plný úspech, každý úkon alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne; to platí aj pre trovy právnej služby (viď. II. ÚS 78/03, III. ÚS 481/2015, IV. ÚS 83/2018).

8.2. Každé rozhodnutie súdu, ktorým sporovej strane neprizná náhradu trov konania, musí byť zo svojej podstaty výnimočným rozhodnutím, prijatým na základe riadneho zváženia všetkých relevantných okolností konkrétneho prípadu a na základe prísne reštriktívneho výkladu § 257 CSP a v ňom obsiahnutej formulácie „dôvody hodné osobitného zreteľa“. Ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Súd podľa neho nemusí zaviazať neúspešnú stranu sporu nahradiť trovy konania úspešnej strane, resp. nemusí zaviazať stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinением, aby tieto trovy nahradila protistrane. Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon neuvádza ani exemplifikatívne a výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu súdu. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (pozri k tomu napr. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2MCdo/17/2009, sp. zn. 5Cdo/67/2010 či sp. zn. 3MCdo/46/2012) ustanovenie § 257 CSP nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnúť. Ustanovenie § 257 CSP preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnúť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania.

8.3. Dovolací súd poukazuje, že súdu síce vyplýva povinnosť z ust. § 257 CSP posúdiť, ale nevyplýva mu povinnosť aby sám zisťoval nové skutkové okolnosti nad rámec toho, čo strany tvrdia a čo vyplynie z dôkazov. V sporoch, kde neúspešná strana nič konkrétne netvrdí o svojej sociálnej situácii, alebo ju nepreukáže, odvolacie súdy spravidla potvrdzujú priznanie trov úspešnej strane. Tvrdenie dovolateľa, že žalobu podal na odporúčanie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a že priamo v žalobe uviedol, že „nemáme právnické vzdelanie ani finančné prostriedky na právnika avšak na internete sme sa dočítali, že zmluva neobsahuje povinné náležitosti podľa zákona. Obrátili sme sa na Odbor ochrany spotrebiteľa pri MS SR za účelom posúdenia Zmluvy a jej súladu so zákonom...“ a v zmysle jej pokynov aj postupovali, nie je preukázanie a poukazovanie nepriaznivej sociálnej situácie. Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa musí tvrdiť a preukázať tá strana, ktorá by inak trovy znášala. Žalobcovia 1/ a 2/ minimálne po zrušení rozsudku krajského súdu z 11. júna 2020 č. k. 11Co/74/2019-290, ktorý priznal žalovanej oproti žalobcom zviazaným spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania v rozsahu 64 % , mohli predostrieť a poukázať na ich sociálnu situáciu. Dovolací súd upriamuje pozornosť na Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 411/2024 z 27. augusta

2024, publikované pod č. 27/2024 v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súd SR: DŔKAZNÉ BREMENO VO VZŤAHU K NEPRIAZNIVÝM MAJETKOVÝM POMEROM NEÚSPEŠNEJ STRANY SPORU AKO DŔVODU NEPRIZNANIA TROV KONANIA ÚSPEŠNEJ STRANE. Ústavný súd uviedol, že strana, ktorá sa domáha aplikovania výnimky zo všeobecných pravidiel pri rozhodovaní o trovách konania, v zásade musí nielen tvrdiť, ale aj preukazovať, že na jej strane nastali okolnosti hodné osobitného zreteľa (§ 257 CSP). Dôvody hodné osobitného zreteľa (§ 257 CSP), ktoré sa týkajú sociálnych pomerov strany dovolávajúcej sa aplikácie výnimky zo všeobecných pravidiel pri rozhodovaní o trovách konania, sú mnohokrát pre druhú stranu mimo možnosti jej poznania a okamžitej reakcie, preto informačný deficit úspešnej strany týkajúci sa majetkových pomerov neúspešnej strany je povinná preklenúť tvrdením a zároveň preukázaním takých okolností strana domáhajúca sa aplikácie výnimky. Pravidlo o nespornosti skutkových tvrdení strany nepopretých protistranou (§ 151 ods. 1 CSP) sa pri riešení dotknutej otázky neuplatní, pretože by nútilo protistranu vyvracať negatívnu skutočnosť (bezmajetnosť strany, ktorá ju tvrdí), a teda oproti takému tvrdeniu dokazovať (mimo predmetu sporu vo veci samej) existenciu cudzieho majetku, čím by sa vytvorila nerovnocenná pozícia strán konania a výrazne relativizovala možnosť úspešnej protistrany namietat' a rozporovat' existenciu dôvodov na aplikáciu § 257 CSP.

8.4. Dovolací súd uzatvára, že z obsahu preskúmaného rozhodnutia pre dovolací súd nevyplýva taká interpretácia ustanovenia § 257 CSP, ktorá by bola popretím jeho podstaty a zmyslu, či zásad, na ktorých stojí rozhodovanie o trovách konania. Preto dospel k záveru, že procesný postup odvolacieho súdu, ktorý konal v zmysle ustanovení a zásad Civilného sporového poriadku nemožno považovat' za porušenie práva na spravodlivý proces. Napadnuté rozhodnutie sa nevymyká nielen zo zákonného, ale ani z ústavnoprávneho rámca. Uvedeným postupom preto nedošlo k založeniu namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP.

8.5. Žalobca 1/ tak neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovat' jeho patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

9. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania v danej veci aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom do výroku I. o zmene rozsudku, ktorým odvolací súd žalobu zamietol z dôvodu, že nevhliadol absenciu žiadnej z náležitostí úverovej zmluvy.

9.1. Dovolací súd uvádza, že pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Relevantný je v tomto smere aj judikovaný právny záver ústavného súdu (sp. zn. II. ÚS 172/03), v zmysle ktorého „ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípade zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane“. Aj z ďalších rozhodnutí ústavného súdu (napr. nálezy sp. zn. I. ÚS 115/2020, I. ÚS 336/2019) vyplýva požiadavka na náležité posúdenie dovolania vo vzťahu k jeho prípustnosti - „pri posudzovaní toho, či dovolateľ dostatočne vymedzí právnu otázku, je potrebné, aby sa najvyšší súd pokúsil autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale na druhej strane nesmie ani dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádat“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovat' akúsi dokonalú formuláciu právnej otázky“.

9.2. Dovolací súd v prvom rade pristúpil k posúdeniu, či dovolateľ riadne a súlade so zákonom a rozhodovacou praxou najvyššieho súdu definoval a špecifikoval právnu otázku, ktorej vyriešenie dovolaním požaduje podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

9.3. V preskúmanej veci dovolateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) sa vyššie uvedenými kritériami pre náležité uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 CSP neriadil, keď zodpovedajúcim spôsobom nevymedzil nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, tak ako to predpokladá ustanovenie § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 tohto právneho predpisu. Dovolateľ

naprieč celým dovolaním vyjadroval z rôznych pohľadov nespokojnosť s rozhodnutím odvolacieho súdu (príp. rekapituloval skutkový stav) pri vymedzení dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Formálne síce poukázal, že odvolací súd žalobu zamietol z dôvodu, že nevzhladol absenciu žiadnej z náležitostí úverovej zmluvy, avšak túto námietku formuloval ako teoretickú, až akademickú, nie ako otázku právnú. Z tejto otázky je zrejmé, že dovolateľ vyjadruje nesúhlas so skutkovými závermi odvolacieho súdu a pri vymedzení tejto otázky so závermi súdu polemizuje. Napokon aj samotný kontext, v akom dovolateľ uplatňoval dovolací dôvod § 421 CSP svedčí o snahe vyvolať procesne neprípustný dovolací prieskum. Dovolateľ rozporoval najmä nesprávne hodnotenie dôkazov, nedostatok či nesprávnosť skutkových podkladov pred odvolacím súdom vyvedený právny záver. Dovolací súd súčasne pripomína, že nie je treťou inštanciou a dovolanie nie je koncipované ako ďalší riadny opravný prostriedok. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Dovolací súd preto na základe vyššie uvedených skutočností dospel k záveru, že nebola založená prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP.

10. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie v časti, v ktorej namietal vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 CSP odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

11. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

12. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.